

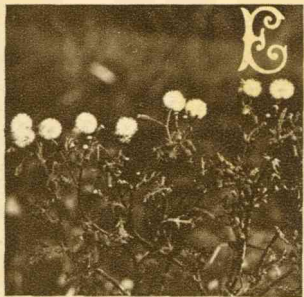
HET JAAR DAT UITLEEFT

„Als het 's winters niet vriezen wil.”

(Foto Jos. Raemaekers.)

OUDEJAARSAVOND- BESCHOUWING DOOR D. J. VAN DER VEN

Een paar naar de aarde gebogen
kruiskruidplantjes.
(Foto Marie Bijl.)

EN jaar zou weer gaan ster-
ven, opgevolgd worden door
een nieuw jong jaar in barren
winter, toen de ijskorst het
leven in diepe vaarten en
plassen voor het oog van
nieuwsgierigen verborg en de
armen zoo'n moeite hadden
hun schamele kruimpjes bij
elkaar te rapen ten einde het
leven te rekken tot komende
verkwikkende lente en war-
men zomer.

De natuur was reeds
eerder te ruste gegaan om

in het voorjaar weer te ontwaken.

Alleen een paar naar de aarde knikkende mat-witte kerst-
rozen, eenvoudige wit-pluizige kruiskruid-plantjes op een
stijfbevoren akker; een polletje sterremuur dicht tegen den
grond gedrukt aan den beschutten kant van een rots-hard
greppeltje; hier en daar langs de wegen een enkele bleeke
doovenetel of een paarskoud madeliefje waren nog wakker
en bloeiden. Het waren geen pronkerige teere bloemen —
o neen — maar heel krachtige door de menschen verstooten
plantjes die nog leefden bij de uitvaart van het oude jaar. —

In de menschenwereld dacht bijna niemand aan de natuur.
Die was immers dood — pierdood — en het jaar zou nu
ook dood gaan, doch dat was zoo erg niet, want er kwam
immers weer een nieuw jaar, dat het oude zou vervangen en
waarvan men meer goeds hoopte, dan het oude gegeven
had. —

Den sterfdag sneeuwde het hard en het land werd over-
togen met een rein-witte lijkwade. De kale boomen hadden
zich omhangen met blanke sluiers, evenals de nabestaanden
van een lieve doode het rouwkleed aantrekken, maar de
menschen begrepen niets van het smettelooze kleed dat
wel veertien dagen uitgespreid bleef over velden en wegen.
In het bosch was het plechtig stil, alle geluiden werden ge-
dempt als in een sterfhuis. O zoo zacht liep men over de
donzige sneeuw en de zware hooggewielde karren maakten
geen hotsend rumoer, — rolden geruischloos voort, terwijl
het kristalhelder geklingklank der schelletjes in de vorst-
lucht klonk als de klokken bij een uitvaart. Maar in de stad
wilde men van rouw over het doode jaar niets weten! —

Ook daar had het gesneeuwd en vlokken waren in dak-
goten neergedwarreld, weer opgejaagd, terechtgekomen op
een vensterkozijn, door een windstoot weggeveegd en had-
den eindelijk rustgevonden in de stille nachtstraten. Maar
in den eersten nacht van het nieuwe jaar waren heel in de
vroegte mannen gekomen met houweelen
en schoppen bezems en stootijzers. Toen de
stad ontwaakte was 't in de hootstraten al
een morsige pap, waardoor bruin strepend
klodderende wagens met belringelende paar-
den hun weg zochten te volgen.

Op straathoecken werd de sneeuw tot
heuvels geveegd, waaromheen scherp-bochtig
glimplakkend karbanden getrokken waren.
Maar ook dat duurde niet lang, want de
pekelwagens en de mannen met groote be-
zems hadden in een paar dagen tijds de stad
weer „zindelijk” gemaakt, zoodat alleen op
ruigten, in weinig begane straten en langs
den Noordkant van huizenrijen en gracht-
wallen nog wat wits bleef liggen.

Men wilde in de stad niets van de sneeuw
weten, die in den Nieuwjaarsnacht gevallen
was; de menschen begrepen niets van het
blanke rouwkleed, jubelden liever over het
Nieuwe Jaar!

Maar die jubel was niet algemeen!

Velen, zeer velen, hadden het afsterven
verbeid, maar minstens evenveel menschen
wildten het oude jaar behouden, smeekten,
dat de dagen mochten verdubbelen. Niet
dat zij het jaar een langer leven gunden,
maar.... omdat er op den eersten ja-
nuari wissels en schulden betaald moesten
worden. —

Reeds maanden te voren werden de dagen, o zoo langzaam
korter en 't zonlicht zwakker, net of het begreep, dat het
jaar er niet meer tegen kon en de twee laatste dagen van het
jaar waren o zoo somber geweest. Soms kwam de matros-
sige zonnenschijf even kijken achter de dikke floersen van
nevelsluiers — een reusachtige lantaarn bij een sterfbed
gelijk. — 's Nachts mistte het en boomen en struiken hingen
droevig neer, treurden, lieten in den morgen van hun wit-
berijpte takken tranen van smart vallen op den hard be-
vroren grond. —

Zoo gingen de allerlaatste dagen van het oude jaar droef
voorbij.

De oogst van het oude jaar.

(Foto Marie Bijl.)

Het oude jaar heeft zoo dikwijls pijn gevoeld door het
winzuchtige optreden der menschen, die reeds in Augustus
op haar dood speculeerden! —

Toen een warme stovende zon uit blauwen hemel neer
straalde op de blakende aarde, de landman zijn koren bin-
nenhaalde — de oogst die het jaar gegeven had — toen
datzelfde jaar nog slechts even haar jeugd voor bij was....
lagen reeds hier en daar achter mooi geslepen spiegelruiten
kalenders te pronk. Het waren schelkleurige stukken bord-
papier, waarop de geboorte van het jonge jaar in gouden en
zilveren letters prijkte. —

Reeds toen werd het nog zoo krachtige jaar verteld:
„Je rijk loopt ten einde, jij moet plaats maken voor een
ander.” —

En wat ergerde zich het jaar, toen ze zag hoe haar

opvolgstertje aangekondigd
werd op blauwe-ruitjes boe-
zelaars van beste moertjes
met neepjesmutsjes op rim-
pelige hoofdjes! Je had maar
af te trekken, elken dag een
blaadje en op het einde, als
er geen blaadjes meer waren,
gooide je het ding weg, dan
hadt je lang genoeg tegen
dat pokdalig oud wijfje aan
gezien, net 't oude jaar,
pluk er van zooveel je kunt
en dan.... vort er mee. —

Je zag allerlei vreemde

voorstellingen: een brievenbesteller met een roode pet en
een blauwe broek, die kwam aanhollen met een geboorte-
annonce van het jonge jaar; op domme snaterende ganzen,
op fietsen en automobielen, zelfs aan vliegmachines en
luchtschepen had men het nieuwe jaar al bevestigd,
alsof men den vogels wilde verkondigen dat het oude
jaar voorbij was.

Eerst had het nog krachtige jaar wat gelachen en met
minachting neergezien op die vodjes, welke achter boek-
winkelruiten nieuwsgierige menschen trokken. Ze begreep
niet, wat dat beteekenen moest, de schilden met de veel-
kleurige bloemen en de rare voorstellingen van boeren-
jongetjes en wijdgerokte deerntjes, ieder een letter dragend
in hun ronde knuistjes.... en toen steeds meer van die
dingen kwamen met hel-roode pioenrozen en dik opgelegde
geribbelde goudletters waren samengevoegd tot niets-
zeggende frasen als: „Hartelijk gefeliciteerd met het
Nieuwe Jaar” of gelukgewenscht met 19... toen er spreken
kwamen, papieren bloemenmandjes met roosjes en in elkaar
vouwbare wensches en nog vele andere prulletjes.... de
menschen eerst nieuwsgierig glimlachten, maar langzamer-
hand tóch ingingen om die dingen te koopen, alsof zij hier
mede te kennen wilden geven, dat zij van het oude jaar
niets meer verwachtten,.... toen kreeg het nog niet oude
jaar een vreemd gevoel over zich, iets van een wijde teleur-
stelling, die zij in de menschen vond, in diezelfde menschen,
die haar luidjubelend ontvangen hadden toen zij kwam in
een streng-kouden winternacht, die menschen, die haar
hadden zien opgroeien.... gedichten op haar hadden ge-
maakt, haar hadden verheerlijkt in haar veelbelovende
jeugd. —

Zij — o arme onwetende — begreep niet, dat al het mooie
was om van haar te trekken zooveel de menschen maar
konden. Honderden, die haar jeugd bezongen hadden
dachten niet meer aan haar; slechts een en-
kele, die begreep gevoelde, bleef haar trouw,
was dankbaar voor wat het jaar gaf, schreef
ook toen nog gedichten, maar de voort-
levende menschen, die volwassenheid wenschen,
omdat ze dan vacantie kregen, wisten
niet hoe diep ze het jaar troffen, die be-
grepen niets van de gevoelens, welke het ouder
geworden jaar bij zich droeg.

Het jaar voelde 't maar al te goed, dat
zij weg moest, afgedaan had, doch zij poogde
door zachtheid de menschen nog wel voor
zich te winnen.

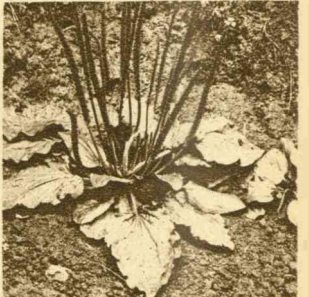
In Septembermaand met zijn koele herfst-
luchten scheen de zon dag aan dag. De
natuur bespeurde echter wel het niet meer
kunnen van het levenslustige jaar, zag het
den dood tegemoet gaan. Zij wilde niet in
haar volle prachtige kleed bij haar grafstee
staan, zou haar uiterlijke praal afleggen en
bij het sterven een heel stemmig takken-
gewaad aantrekken.

Dan zouden vorst en nevel mooie rouw-
sluiers weven die de boomen en struiken
zouden dragen en wanneer den strijd ge-
streden was, zou donzige sneeuw een lijk-
wade over de aarde werpen en knapperende
vorst maken, dat veertien dagen lang dit
rouwkleed door natuur gedragen werd. Lang-
zamerhand begonnen de bladeren te ver-

In de Septembermaand scheen de zon dag aan dag.

(Foto Jos Raemaekers.)

Het waren heel krachtige, door de
menschen verstooten plantjes.
(Foto Marie Bijl.)